



Wspomaganie pracy dyrektorów i nauczycieli jako element SRWP 2020

W artykule zaprezentowano doświadczenia Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku – placówki, która realizuje zadania wynikające z zapisów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020. Jest to przykład kompleksowego podejścia do rozwoju edukacji na poziomie wojewódzkim. Tekst opisuje przykłady dobrej współpracy CEN ze szkołami, organem prowadzącym, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i biblioteką pedagogiczną. Jest to przykład działań zmierzających do realizacji nowych zadań placówek kompleksowego wspomaganie pracy szkoły.

Wspomaganie „szyte na miarę”

We wrześniu 2011 r. podjęliśmy w CEN w Gdańsku prace związane z odmiennym podejściem do doskonalenia nauczycieli, opierającym się na kompleksowym wspomaganie pracy szkół wynikającym z rzetelnej diagnozy jej potrzeb uwzględniającej przede wszystkim rozwój ucznia.

Jednocześnie nowelizacja rozporządzenia regulującego pracę wojewódzkich publicznych placówek doskonalenia nauczycieli z października 2012 r., wprowadzająca od 2016 r. nowe formy realizacji obowiązkowych zadań placówek, w szczególności organizowanie i prowadzenie kompleksowego wspomaganie pracy szkoły, zmotywowała nas do przyspieszenia działań w zakresie wspomaganie rozwoju szkół „szytego na miarę”, opartego na pogłębionej diagnozie uwzględniającej kontekst województwa oraz indywidualny kontekst szkoły.

W 2012 r. Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął SRWP 2020, zaś w 2013 opracowano sześć Regionalnych Programów Strategicznych, stanowiących narzędzia realizacji SRWP 2020. Jednym z sześciu zobowiązań

SWP zawartych w RPS „Aktywni Pomorzenie”, stanowiących fundament budowania Pomorskiego Systemu Jakości Edukacji, jest zobowiązanie: „Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkoły”.



Oczekiwane efekty realizacji Strategii ogniskują się wokół podniesienia jakości kształcenia we wczesnej edukacji oraz na pozostałych etapach, przede wszystkim w zakresie nabywania kompetencji kluczowych, w tym społecznych oraz ułatwiających dostęp do rynku pracy.

Tym samym stworzenie pomorskiego systemu wspierania szkół i placówek w podnoszeniu efektywności ich pracy stało się dla Centrum priorytetem.

W SRWP 2020 wyodrębniono kolejne zobowiązania SWP w obszarze edukacji, którymi są:

1. Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkoły;
2. Włączenie – wypracowanego w ramach projektu „Zdolni z Pomorza” – systemu wspierania uczniów szczególnie uzdolnionych do regionalnej polityki edukacyjnej;

3. Wypracowanie standardów edukacji (ścieżek edukacyjnych) dedykowanych uczniom niepełnosprawnym i uczniom z zaburzeniami rozwoju;
4. Uruchomienie mechanizmu trwałej współpracy uczelni ze szkołami i placówkami edukacyjnymi;
5. Uruchomienie regionalnego systemu monitorowania losów absolwentów na każdym etapie edukacyjnym;
6. Uruchomienie sieci dialogu edukacyjnego w regionie.

Oczekiwane efekty realizacji Strategii ogniskują się wokół podniesienia jakości kształcenia we wczesnej edukacji oraz na pozostałych etapach, przede wszystkim w zakresie nabywania kompetencji kluczowych, w tym społecznych oraz ułatwiających dostęp do rynku pracy.

W celu osiągnięcia ww. efektu będą podejmowane działania zmierzające do zmniejszenia wewnątrzregionalnego zróżnicowania w zakresie luk kompetencyjnych wśród pomorskich uczniów. U podstaw podejmowanych działań leży założenie komplementarności i spójności edukacji w regionie,

z naciskiem na trwałość i systemowość wprowadzanych rozwiązań.

Udział CEN w Gdańsku w Regionalnym Programie Strategicznym – nowa koncepcja pracy

Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, jako jednostka organizacyjna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, zostało zaproszone przez dyrektora Departamentu Edukacji i Sportu UMWP Adama Krawca do udziału w pracach przy tworzeniu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej „Aktywni Pomorzanie” oraz do ścisłej współpracy przy jego wdrażaniu. W związku z powyższym od stycznia 2013 r. plan pracy placówki został nakierowany na realizację celów strategicznych i operacyjnych oraz zobowiązań Samorządu Województwa Pomorskiego zapisanych w SRWP 2020, w szczególności „Celu strategicznego 2. – Aktywni mieszkańcy i Celu operacyjnego 2.3. – Efektywny system edukacji”, a także priorytetów wynikających z RPS „Aktywni Pomorzanie”: Priorytet 3.1. – Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia oraz Priorytet 3.2. – Indywidualne ścieżki edukacji.

Realizując działania ukierunkowane na poprawę jakości kształcenia w województwie pomorskim, uwzględniliśmy wskazane w SRWP 2020 warunki sukcesu, w szczególności: trwałą współpracę między jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami oświatowymi, instytucjami rynku pracy i organizacjami pozarządowymi w zakresie jakości edukacji uwzględniającej rozwój kompetencji kluczowych na każdym etapie edukacyjnym oraz współdziałanie uczniów, nauczycieli, rodziców i jednostek samorządu terytorialnego dla poprawy jakości kształcenia na każdym etapie edukacji. Misja i wizja Centrum Edukacji Nauczycieli



Nasz wspólny świat, 21.06.2013 r. (konferencja)

w Gdańsku, sformułowane w grudniu 2012 r., ugruntowały nową koncepcję pracy.

Dla obu wojewódzkich placówek doskonalenia nauczycieli działających w naszym regionie i prowadzonych przez Samorząd Województwa Pomorskiego ustalono jednolitą strukturę planu pracy.

Od roku szkolnego 2013/2014 plan pracy Centrum obejmuje cztery następujące programy:

1. Program: UCZYMY DLA PRZYSZŁOŚCI

Cel główny: wspomaganie rozwoju edukacji w województwie pomorskim poprzez wspieranie przedszkoli, szkół i placówek oraz ich kadry pedagogicznej w realizacji skutecznego procesu edukacyjnego nakierowanego na potrzeby rozwojowe uczniów i wyzwania XXI w.

2. Program: POMORSKA AKADEMIA LIDERÓW (skierowany do dyrektorów i wicedyrektorów)

Cel główny: budowanie kultury jakości nauczania i wychowania po-

zez systematyczne uruchamianie trwałych mechanizmów systemu zapewniania jakości pomorskiej edukacji.

3. Program: NAUCZYCIEL – UCZEŃ – TECHNOLOGIE

Cel główny: rozwijanie umiejętności nauczycielskich w zakresie efektywnego wykorzystania w praktyce technologii multimedialnych, informacyjnych i komunikacyjnych, m.in. poprzez rozwój systemu sieciowego doskonalenia ustawicznego i współpracy dla nauczycieli i dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek w regionie.

4. Program: PLACÓWKA I ŚRODOWISKO

Cel główny: promowanie wartości edukacji oraz wykorzystywanie zasobów placówki i środowiska na rzecz wzajemnego rozwoju.

Konsekwencją modyfikacji koncepcji pracy naszej placówki była zmiana organizacyjna polegająca na utworzeniu czterech pracowni problemowych, w tym Pracowni Wspomagania Szkół i Nauczycieli oraz Pracowni Diagnoz i Analiz.

Zgodnie z nową koncepcją pracy kluczowa zmiana w projektowaniu pracy placówki, a w konsekwencji – oferty doskonalenia, polega na stwarzaniu w edukacji pomorskiej warunków i przestrzeni dla procesowego wspomaganie pracy szkół/placówek, w tym doskonalenia nauczycieli.

Już w lipcu 2012 r. z inicjatywy dyrektora DES UMWP Adama Krawca Centrum opracowało Program Partnerstwa z Powiatami Województwa Pomorskiego, który z założenia promował ideę kompleksowego wspomaganie szkoły i wskazywał nową rolę wojewódzkiej placówki doskonalenia. Program ten został opracowany w nawiązaniu do projektu Ośrodka Rozwoju Edukacji „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie pracy szkół” (PO KL III, Działanie 3.3.1) oraz projektach pilotażowych finansowanych w ramach Działania 3.5 „Kompleksowe wspomaganie pracy szkół”. Założenia programu wpisały się w zobowiązanie SWP dotyczące uruchomienia regionalnego systemu wsparcia szkół. Program Centrum zakładał m.in. ułatwienie szkołom i placówkom z terenu województwa pomorskiego dostępu do wsparcia ze strony wysokiej klasy specjalistów z różnych dziedzin, co w skali regionu zostało zaprojektowane w ramach realizacji przedsięwzięć strategicznych.

Dyrekcja Centrum, wspomagana przez DES UMWP, prowadziła rozmowy z przedstawicielami samorządów powiatowych. Odbyły się m.in. spotkania z Wicestarostą Malborka, Starostą Sztumu czy Członkami Zarządu Powiatu w Kwidzynie. W niektórych z nich uczestniczył członek Zarządu SWP Czesław Elzanowski oraz dyrektor DES UMWP Adam Krawiec. Ostatecznie nasza placówka została partnerem w projekcie pilotażowym „Efektywne doskonalenie nauczycieli

drogą do sukcesu ucznia”, realizowaną przez powiat nowodworski.

Rozumiejąc, jak ważne jest partnerstwo samorządów na szczeblach województwa, powiatu i gminy w celu stworzenia płaszczyzny i ram kompleksowego wspomaganie dla szkół i placówek w regionie, DES UMWP, odpowiedzialny za RPS „Aktywni Pomorzanie”, kontynuuje promowanie działań podejmowanych przez SWP w obszarze edukacji na organizowanych w województwie pomorskim konwentach starostów, burmistrzów, prezydentów i wójtów. W każdym z tych spotkań bierze udział reprezentacja naszej placówki.

CEN w Gdańsku i kompleksowe wspomaganie pracy szkoły

Centrum od kilku lat realizuje konkretne przedsięwzięcia wpisujące się w ideę kompleksowego wspomaganie pracy szkoły. W niektórych przypadkach z wnioskiem o objęcie wsparciem przez placówkę występowały pojedyncze szkoły, częściej jednak podjęcie działań rozwojowych inicjowały organy prowadzące – jednostki samorządu terytorialnego.



Zgodnie z nową koncepcją pracy kluczowa zmiana w projektowaniu pracy placówki, a w konsekwencji – oferty doskonalenia, polega na stwarzaniu w edukacji pomorskiej warunków i przestrzeni dla procesowego wspomaganie pracy szkół/placówek, w tym doskonalenia nauczycieli.”

Z tą drugą sytuacją mamy do czynienia w przypadku projektu wsparcia realizowanego przez Centrum w bieżącym roku szkolnym. Wiosną 2013 r. wójt jednej z gmin wiejskich naszego województwa zwrócił się do Centrum z prośbą o objęcie wsparciem nauczycieli z terenu gminy w celu poprawy

Platforma Doskonalenie w sieci

Platforma internetowa **Doskonalenie w sieci** została przygotowana w ramach projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”, którego organizatorem Ośrodek Rozwoju Edukacji. Ma ona służyć realizacji nowych form doskonalenia nauczycieli – wspomaganie pracy szkoły oraz prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia. Na platformie prezentowane są oferty doskonalenia, przykładowe plany działań sieci, publikacje i materiały. Platforma jest sukcesywnie rozbudowywana i uzupełniana o nowe materiały i narzędzia.

Folder Nowe narzędzie doskonalenia

wyników kształcenia uczniów trzech szkół podstawowych i gimnazjum. Z inicjatywy placówki postanowiono zrealizować to przedsięwzięcie poprzez procesowe, zindywidualizowane wspomaganie pracy szkół, z zachowaniem podstawowych założeń modelu wdrażanego pilotażowo we wspomnianym wcześniej projekcie ogólnopolskim.

Każdej ze szkół prowadzonych przez gminę przypisano nauczyciela konsultanta Centrum jako animatora rozwoju edukacji. Czterech animatorzy wspólnie zebrali i przeanalizowali dostępne informacje o szkołach – wyniki sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego z kilku ostatnich lat, wartość wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej dla gimnazjum, raport z ewaluacji zewnętrznej jednej ze szkół podstawowych, a także informacje dostępne na stronach internetowych szkół. Wspólnie zaplanowano poszczególne etapy działań animatora w ramach wsparcia; współpraca nauczycieli konsultantów trwa również podczas realizacji i monitorowania rocznych planów wspo-



magania. Mimo że wszystkie szkoły z gminy koncentrują się na poprawie wyników kształcenia uczniów, to pogłębiona diagnoza oraz planowanie działań rozwojowych odbywały się indywidualnie w obrębie każdej z rad pedagogicznych i zakończyły się opracowaniem zindywidualizowanych rocznych planów wspomagania.

W jednej ze szkół podstawowych przeprowadzona diagnoza wskazała na niewielkie zaangażowanie nauczycieli w rozwijanie zainteresowań uczniów stosownie do potrzeb i możliwości dzieci. Za najważniejsze zadanie rozwojowe w obszarze pracy dydaktycznej uznano tu potrzebę większej indywidualizacji kształcenia. W kolejnej szkole podstawowej pogłębiona diagnoza wskazała na trudności w zakresie rozwijania autonomii uczniów. Tu również za najważniejsze zadanie rozwojowe w obszarze pracy dydaktycznej uznano potrzebę większej indywidualizacji kształcenia, ale ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwijanie potencjału uczniów zdolnych, a także częstsze stosowanie metod problemowych. Przyjęto również, że należy zapoznawać uczniów ze strategiami egzaminacyjnymi. W ramach działalności wychowawczej szkoły dostrzeżono potrzebę pracy z rodzicami uczniów w zakresie zwiększania samodzielności i odpowiedzialności dzieci. Natomiast diagnoza przeprowadzona w zespole szkół, złożonym ze szkoły podstawowej i gimnazjum, wskazała na potrzebę rozwojową w obszarze analizy i wykorzystania oraz wdrażania wniosków z przeprowadzanych egzaminów zewnętrznych i egzaminów próbnych. Ujawniła się również konieczność modyfikacji sposobu pracy z uczniami o średnim potencjale edukacyjnym, w przypadku których szkoła uzyskuje szczególnie niskie efekty kształcenia. Przez cały rok szkolny 2013/2014 są realizowane działania zaplanowane



Pomorska Akademia Liderów Edukacji 2020, 2.06.2014 r.

w rocznych planach wspomagania poszczególnych szkół, jest również prowadzone monitorowanie wsparcia.

W kwietniu br., z inicjatywy placówki, przeprowadzono także warsztaty *Praca w grupie a efektywność kształcenia* przeznaczone dla zainteresowanych nauczycieli z terenu gminy. Treści poruszane podczas szkolenia dotyczyły potencjału pracy w grupie oraz trudności związanych z tą formą organizacji zajęć w kontekście zadań dydaktycznych i wychowawczych nauczyciela, ale również w odniesieniu do działalności nauczycielskich sieci współpracy i samokształcenia jako jednej z form rozwoju zawodowego. W czerwcu br. odbyły się spotkania podsumowujące realizację RPW w każdej ze szkół, podczas których został zweryfikowany stopień realizacji założonych celów, a także wypracowano wnioski i rekomendacje do pracy w kolejnym roku szkolnym. Na lipiec planowane jest spotkanie z przedstawicielami organu prowadzącego oraz dyrektorami szkół uczestniczących w procesie wsparcia koordynowanym przez Centrum.

CEN w Gdańsku i sieci współpracy i samokształcenia

Podjęliśmy próby organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia w regionie. Nasze doświadczenia utwierdzają nas w przekonaniu, że takie sieci powinny powstawać na zasadzie *bottom-up*, czyli wynikać z inicjatywy oddolnej, być wyrazem autentycznych potrzeb uczestniczących w nich osób. W taki sposób udało nam się zorganizować jedynie lokalne sieci pedagogów, które koordynuje nauczyciel konsultant ds. pedagogiki Centrum. Podobne inicjatywy oddolne zgłosili logopedzi i dyrektorzy poradni psychologiczno-pedagogicznych. Wszystkie pozostałe sieci, które organizujemy z mniejszym lub większym skutkiem, mają charakter sformalizowany, są np. kontynuacją funkcjonujących wcześniej forów. W szczególności wskazałybyśmy na:

- Pomorską Sieć Dyrektorów, w ramach której organizujemy spotkania w czterech subregionach województwa;
- Pomorską Sieć Doradców Zawodowych oraz

- Pomorską Akademię Liderów Edukacji 2020.

W ramach realizowanej I pilotażowej edycji PALE 2020 budowana jest sieć liderów edukacji w regionie. Głównym celem programu jest doskonalenie kompetencji uczestników w zakresie efektywnego zarządzania sobą, relacjami w zespole i z zespołem, współpracy z administracją samorządową w kontekście inicjowania debat o edukacji oraz poszukiwania rozwiązań sprzyjających wzmocnieniu środowiska szkoły, lokalnego i regionalnego w procesie uczenia się, a także inspirowanie działań na rzecz osiągnięcia wysokiej jakości poziomu edukacji danej społeczności lokalnej. Uczestnikami I edycji Akademii są dyrektorzy szkół i placówek województwa pomorskiego – przedstawiciele każdego powiatu.

Uczestnicy spotkań sieci wyrażają potrzebę wymiany doświadczeń, prezentacji dobrych praktyk, dyskusji o edukacji i gotowość do spotkań – okazjonalnie lub cyklicznie. Nie podejmują jednak, o ile nie jest to konieczne, aktywności online. Pięć sieci współpracy i samokształcenia utworzonych w ramach ww. projektu ORE w powiecie nowodworskim również ma sformalizowany charakter. Ich koordynatorzy to specjaliści niepedagogiczni Centrum, którzy ukończyli kursy przygotowujące do pracy szkolnych organizatorów rozwoju edukacji i koordynatorów sieci (jeden został zatrudniony na część etatu, wyłącznie do realizacji tego zadania). W fazie tworzenia grup napotkaliśmy opór przed koniecznością udziału w sieciach, borykaliśmy się z określeniem uświadomionych i nieświadomych potrzeb uczestników. Dokonano rzetelnej diagnozy i ustalano wspomaganie odpowiadające rzeczywistym potrzebom nauczycieli i dyrektorów, co w odczuciu koordynatorów powoli przekłada się na motywację do uczest-

nictwa w sieciach. Jesteśmy dopiero na początku tej drogi, za nami pierwsze spotkania.

CEN w Gdańsku i współpraca z bibliotekami pedagogicznymi oraz poradniami psychologiczno-pedagogicznymi

Nie wypracowaliśmy jeszcze modelu współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi w zakresie wspomagania, poza ww. budowaniem sieci pedagogów czy zatrudnianiem pracownika poradni jako eksperta zewnętrznego. W regionie istnieje sieć Lokalnych Centrów Nauczania Kreatywnego (na mocy porozumień SWP z powiatami), efekt projektu systemowego UMWP „Zdolni z Pomorza”. W systemie wsparcia ucznia zdolnego w województwie pomorskim poradnie psychologiczno-pedagogiczne prowadzą diagnozę uczniów, a następnie wsparcie psychologiczne grup młodzieży oraz konsultacje dla uczniów i rodziców. Z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Gdańsku dokonujemy analizy zasobów i szans ich optymalnego włączenia w kompleksowe wspomaganie szkół i placówek oświatowych województwa pomorskiego. Widzimy te możliwości głównie jako formę infobrokeringu w zakresie informacji pedagogicznej i naukowej, promocji nowości i specjalistycznych zbiorów w środowisku oświatowym poprzez dostarczanie ich na różnych nośnikach oraz promowanie edukacji czytelniczej.

Kluczowym zadaniem biblioteki może być organizowanie i prowadzenie wspomaganie poprzez zbudowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli bibliotekarzy. Zważywszy na to, że wojewódzkie biblioteki pedagogiczne z filiami i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli mają ten sam organ prowadzący, wypracowanie takiego modelu wydaje się jednym



Ogólnopolska Inicjatywa Edukacyjna KURSOR!

Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK) i Fundacja Nauka i Wiedza jesienią zapraszają społeczności szkolne do udziału w Ogólnopolskiej Inicjatywie Edukacyjnej KURSOR! Celem konkursu jest zapoznanie możliwie szerokich społeczności szkolnych z materiałami udostępnionymi na portalu [Eduktor](#) w ramach pilotażowego programu KURSOR. W konkursie mogą brać udział uczennice i uczniowie publicznych i niepublicznych placówek oświatowych z terenu Rzeczypospolitej Polskiej oraz z polskich placówek oświatowych za granicą.

KURSOR to projekt edukacyjny skierowany do środowiska edukacyjnego – uczniów, rodziców, pedagogów. Projekt ma za zadanie wsparcie procesu bezpiecznego wykorzystywania nowych technologii w szkole, a także podniesienie kompetencji uczniów w zakresie nauk ścisłych.

Głównym celem projektu Kursor jest zachęcenie nauczycieli do stosowania w dydaktyce nowoczesnych technologii, multimediów i rozwiązań edutainment. Realizatorom projektu zależy również na podniesieniu kompetencji uczniów w zakresie informatyki i innych nauk ścisłych. Kluczowym elementem projektu są zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa w internecie.

Na stronie internetowej poświęconej [programowi](#) znajdują się szczegółowe informacje, jak również bezpłatne multimedialne materiały dydaktyczne, które powstały w trakcie pilotażowego KURSOR-a – filmy animowane, spoty, gra decyzyjna, prezentacje multimedialne, przewodniki i szkolenia.



z prostszych wyzwań, przed jakimi stoimy w świetle budowania systemu kompleksowego wspomagania szkół w regionie. Badania nauczycieli szkół zawodowych prowadzone przez DES UMWP w ramach projektu realizowanego w RPS „Aktywni Pomorzanie” – Działanie 3.1.2. Fundamenty edukacji – to pierwsze działanie wspólnie podjęte przez wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli i wojewódzkie biblioteki pedagogiczne. Ww. projekt badawczy realizują pracownicy naukowcy Uniwersytetu Gdańskiego – dr hab. prof. UG Maria Groenwald oraz dr Grażyna Szyling z Zakładu Badań nad Dzieciństwem i Szkołą Instytutu Pedagogiki UG.



Spotkanie grupy roboczej na temat Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, Regionalny Program Operacyjny Aktywni Pomorzanie, 2014 r.

CEN w Gdańsku i doskonalenie zawodowe nauczycieli i dyrektorów szkół

Nasza placówka prowadzi badanie potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek w regionie, wykorzystując pozyskane dane do ustalania priorytetów Centrum w zakresie doskonalenia i doksztalcania oraz planowania szczegółowej oferty szkoleniowej. W badaniu potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego w roku szkolnym 2013/2014 do zebrania materiału empirycznego wykorzystano metody ilościowe i jakościowe. Oprócz opinii bezpośrednich odbiorców oferty szkoleniowej Centrum – nauczycieli oraz dyrektorów pomorskich szkół i placówek oświatowych – zostały uwzględnione również inne źródła danych, pozwalające określić istniejące, a nie zawsze w pełni uświadomione potrzeby w zakresie rozwoju zawodowego.

Na początek analizie poddano dane pozyskane z ankiet PAPI i CAWI, stanowiących element ewaluacji form doskonalenia realizowanych przez Centrum w latach szkolnych

2012/2014 i 2013/2014. Respondenci proponowali tu tematy szkoleń, w jakich chcieliby uczestniczyć, a także wskazywali preferowane przez siebie formy doskonalenia zawodowego. Następnie zostały przeprowadzone dwa badania jakościowe: zogniskowany wywiad grupowy (FGI) z 10 wizytatorami Kuratorium Oświaty w Gdańsku realizującymi zadania ewaluatorów, a także pogłębiony wywiad indywidualny (IDI) z dyrektorem szkoły uczestniczącym w I edycji PALE 2020.

Problematyka badawcza wywiadu FGI została ujęta w poniższy zestaw pytań:

1. Jakie obszary pracy pomorskich przedszkoli i szkół wymagają największego wsparcia?
2. Jakie obszary powinno objąć doskonalenie zawodowe dyrektorów przedszkoli oraz szkół ogólnokształcących i zawodowych naszego regionu?
3. Czy dostrzegają Państwo odmienne potrzeby w zakresie rozwoju zawodowego dyrektorów szkół różnych typów i etapów edukacyjnych? Jeżeli tak, jakie są te specyficzne potrzeby?

4. Jakie obszary pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczycieli uczących w pomorskich przedszkolach oraz szkołach ogólnokształcących i zawodowych naszego województwa wymagają wsparcia w ramach doskonalenia zawodowego?
5. Jakie obszary pracy dydaktycznej powinno objąć doskonalenie zawodowe nauczycieli pomorskich przedszkoli oraz szkół ogólnokształcących i zawodowych?
6. Jakie formy kształcenia lub doskonalenia preferują według Państwa dyrektorzy, a jakie – nauczyciele? Jak ocenią Państwo efektywność tych form dla rozwoju szkoły/placówki?

Problematykę badawczą pogłębionego wywiadu indywidualnego ujęto w następujący zestaw pytań:

1. Jakie obszary pracy pomorskich przedszkoli i szkół – w oparciu o Pana wiedzę i doświadczenie – wymagają największego wsparcia?
2. Czy dostrzega Pan odmienne potrzeby w zakresie rozwoju zawodowego dyrektorów szkół różnych typów i etapów edukacyjnych? Je-

żeli tak, jakie są te specyficzne potrzeby?

3. W zakresie jakich zagadnień chciałby Pan doskonalić się zawodowo?
4. Czy może Pan wskazać konkretne tematy szkoleń, które zainteresowałyby nauczycieli z Pana szkoły/powiatu?
5. Czy może Pan wskazać konkretne tematy szkoleń, na które chętnie zgłosiliby się nauczyciele z Pana szkoły/powiatu?
6. Jakie formy szkoleniowe preferuje Pan we własnym doskonaleniu zawodowym (np. konferencje, kursy kwalifikacyjne, kursy doskonalące, seminaria, warsztaty)? Jakie są preferencje nauczycieli odnośnie do form szkoleniowych?
7. Jaka organizacja formy doskonalenia najbardziej Panu odpowiada (np. liczba godzin szkolenia, termin, lokalizacja, odpłatność)? Jakie są preferencje nauczycieli?
8. Jakiego wsparcia oczekuje Pan jako dyrektor i jakie są oczekiwania nauczycieli z Pana szkoły/powiatu w stosunku do Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku w kolejnym roku szkolnym?

Ostatnim etapem gromadzenia danych była analiza wybranych raportów badawczych przygotowanych przez instytucje zewnętrzne: Kuratorium Oświaty w Gdańsku oraz Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Gdańsku. Pod uwagę wzięto następujące opracowania: *Wyniki badania potrzeb nauczycieli województwa pomorskiego w zakresie doskonalenia zawodowego w 2014 r.*, *Analiza wyników zdających egzamin gimnazjalny w części matematyczno-przyrodniczej w szkołach zlokalizowanych w województwie pomorskim (2013)*, *Interpretacja wyników części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego w województwie pomorskim (2013)*, a także *Osiągnięcia z egzaminu gimnazjalnego w 2013 roku w województwie pomorskim – język angielski oraz język*



Edukacja ku przyszłości, 22.03.2014 r. (konferencja i warsztaty)

niemiecki – poziom podstawowy i poziom rozszerzony.

Wyniki tegorocznego badania potrzeb szkoleniowych zostały zaprezentowane w raporcie placówki *Diagnoza potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz dyrektorów szkół i placówek oświatowych z województwa pomorskiego.*

Wszystkie wskazane działania i przedsięwzięcia obrazują, jak ważne miejsce w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 zajmuje edukacja, a także w jaki sposób nasza placówka podejmuje się realizacji wyzwania, jakim jest zobowiązanie Samorządu Województwa Pomorskiego dotyczące kompleksowego wspomagania pracy szkoły.

Nad szczegółowymi rozwiązaniami w zakresie uruchomienia regionalnego systemu wsparcia szkół, obejmującego m.in. doskonalenie nauczycieli, pracuje zespół. W jego skład wchodzi przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Kuratorium Oświaty w Gdańsku,

Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku, Uniwersytetu Gdańskiego, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sopocie i Sopotkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Kaszubskiego Uniwersytetu Ludowego oraz Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku.

Przyjęto następujące podstawowe założenia dotyczące regionalnego systemu wsparcia szkół (wersja robocza):

1. Opracowanie i wdrożenie pomorskiego modelu wspomagania szkół służy zbudowaniu trwałych mechanizmów współpracy na rzecz poprawy jakości i efektywności systemu edukacji w regionie.
2. Samorząd województwa oraz powiaty i gminy są inicjatorami działań na rzecz poprawy jakości oraz efektywności systemu edukacji i zapewniają szkołom wsparcie przy dokonywaniu diagnozy potrzeb rozwojowych oraz planowaniu i realizacji procesowego wspomaganie, a także monitorowaniu bieżących efektów i jego ewaluacji.

3. Wspomaganie szkoły jest procesem realizowanym na bazie wyników analizy indywidualnej sytuacji szkoły. Angażuje ono całą społeczność szkolną do identyfikowania: posiadanych zasobów, bardziej efektywnych sposobów ich wykorzystania oraz możliwości ich rozwijania.
4. Pomorski model wspomagania szkół jest adresowany do przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z terenu województwa pomorskiego. Model obejmuje te obszary, które wymagają największego wsparcia w celu podniesienia jakości i efektywności systemu edukacji w regionie.

Zespół roboczy ds. regionalnego systemu wsparcia szkół pracuje obecnie nad szczegółowymi rozwiązaniami w zakresie diagnozy i planowania przedsięwzięć rozwojowych, realizacji wsparcia oraz monitorowania i ewaluacji podejmowanych działań.

Jesteśmy przekonani, że realizacja ww. zobowiązania SWP będzie wspierana przez budowaną sieć społecznego dialogu o edukacji w regionie oraz zainspiruje i zaktywizuje pomorskie środowisko do dyskusji.

Ważnym krokiem w kierunku realizacji tego celu jest zainicjowane w 2012 r. przez Marszałka Województwa Pomorskiego i odbywające się co-

rocznie Forum Pomorskiej Edukacji, w którego realizację zostało zaangażowane Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku. Forum jest kluczowym narzędziem monitorowania jakości pomorskiej edukacji. Stanowi również niezwykle istotny element budowania zaufania w edukacji i wokół edukacji, stawia sobie za cel kierunkowy to, aby szkoły chciały otworzyć się na wsparcie z zewnątrz i skorzystać z wypracowywanych profesjonalnych standardów i rozwiązań wspierających ich pracę ukierunkowaną na ucznia.



Ewa Furche

Absolwentka szwajcarskiego projektu doskonalenia zawodowego nauczycieli, dyplomowany *teacher trainer*, specjalista ds. kształcenia dorosłych, specjalista ds. wczesnoszkolnego nauczania języka niemieckiego (program „Young learners”). Posiada wieloletnie doświadczenie edukatorskie oraz w zakresie ewaluacji licznych form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli i przedsięwzięć edukacyjnych.

W latach 2004–2011 st. wizytator Kuratorium Oświaty w Gdańsku; koordynator regionalny na Polskę Północną (2001–2006) w Ogólnopolskim Regionalnym Programie Doskonalenia Nauczycieli Języka Niemieckiego pod auspicjami MENiS, Instytutu Goethego i CODN – DELFORT.

Od 2011 r. koordynator wizyty studyjnej CEDEFOP w Gdańsku *Jak uatrakcyjnić kształcenie zawodowe i zapewnić jego jakość poprzez realizację projektów europejskich?* (2009).

Autorka artykułów z zakresu dydaktyki i metodyki języków obcych oraz dotyczących edukacji; wygłosiła wykład gościnny w Lubece/Niemcy na temat polskiej oświaty w kontekście badań PISA (2006).

Od października 2011 r. wicedyrektor Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku.



Małgorzata Bukowska-Ulatowska

Z wykształcenia anglistka i polonistka. Nauczyciel konsultant ds. diagnoz i analiz oraz edukacji języków obcych w Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku.

Koordynator Pracowni Diagnoz i Analiz, animator rozwoju edukacji, koordynator zespołu roboczego ds. regionalnego systemu wsparcia szkół powołanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.